

Prædiken til 14. søndag efter trinitatis

Joh. 5, 1-15

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Derefter var det en af jødernes fester, og Jesus drog op til Jerusalem. Ved Fåreporten i Jerusalem er der en dam, som på hebraisk kaldes Betesda; den har fem søjlegange. I dem lå der en mængde syge, blinde, lamme og krøblinge, som ventede på, at der skulle komme bevægelse i vandet. Til tider fór Herrens engel nemlig ned i dammen og bragte vandet i oprør. Den første, der kom ned i vandet, efter at det var bragt i oprør, blev rask, hvilken sygdom han end led af. Der lå der en mand, som havde været syg i 38 år. Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde været der i lang tid, sagde han til ham: »Vil du være rask?« Den syge svarede: »Herre, jeg har ikke et menneske til at hjælpe mig ned i dammen, når vandet er bragt i oprør, og mens jeg er på vej, når en anden i før mig.« Jesus sagde til ham: »Rejs dig, tag din bære og gå!« Straks blev manden rask, og han tog sin bære og gik omkring. Men det var sabbat den dag; derfor sagde jøderne til ham, som var blevet helbredt: »Det er sabbat, og det er ikke tilladt dig at bære din bære.« Han svarede dem: »Det var ham, som gjorde mig rask, der sagde til mig: Tag din bære og gå.« De spurgte ham: »Hvem var den mand, der sagde til dig: Tag den og gå?« Men han, som var blevet helbredt, vidste ikke, hvem det var; for Jesus var gået sin vej på grund af menneskemængden på stedet. Senere mødte Jesus ham på tempelpladsen og sagde til ham: »Nu er du blevet rask; synd ikke mere, for at der ikke skal ske dig noget værre.« Manden gik tilbage og fortalte jøderne, at det var Jesus, der havde gjort ham rask. Johannesevangeliet 5,1-15

Hvis det her bare er en historie om en mand, der blev mirakuløst helbredt engang for længe siden, så er der ikke så meget mere at sige til det end: Wauw – tænk at sådan noget kan ske. Hvor har han følt sig heldig, den fyr der dengang fik sin førlighed og gode liv tilbage. Men hvad mere skal man sige? Godt for ham!

Hvis vi blot forstår Jesus som en healer, så kan historien her indgå i en lang række af fascinerende fortællinger om alternative helbredere og folk med særlige magiske kræfter. Men det giver ikke os noget – os, der stadig har vores syge derhjemme. Eller som måske selv er syge og svage og lamme af forskellige årsager.

Hvad skal vi stille op med en fortælling om en mand, der for to tusind år side gik rundt og helbredte de syge? Det sker jo ikke her, hos os og vores syge.

Vi skal lytte til kraften i ordene. Vi skal mærke magten og viljen bag det under, der skete ved Betesda Dam. Jesus er Guds søn. Han er Guds åbenbaring og synlighed her i verden. Og derfor kommer underet også til os – og det kommer til os hele tiden.

Fortællingen er Guds direkte tale til os. Den er et tegn – et tegn på Guds skaberkraft, som

hele tiden er i gang. Der er en kraft, der banker som et fælles åndedræt i alt levende: Universets hjerte. Solsystemets indre puls. Himmels og jordens fælles hjerteslag, der selvfølgelig ikke holder op med at slå - bare fordi det er søndag, eller sabbat!

Hele konflikten omkring, hvorvidt man må helbrede på den hellige hviledag eller ej, er absurd set ud fra Jesus' synspunkt. For den bevægelse eller kraft, der strømmer gennem verden og holder livet og universet oppe - holder jo ikke fridag.

Men vi må undre os. For hvad er der med den dam: Betesda Dam.

Betesda betyder ”Barmhjertighedens Hus”, men den dam er ikke barmhjertig. Her råder den kolde, ubønhørlige tilfældighed. Det er kun den, der kommer først ned til vandet, når en engel en gang imellem lander i dammen og bringer vandet i bevægelse - kun den der kommer først derned bliver helbredt. Det er mere et lotteri end barmhjertighed, og det svarer meget godt til vores erfaringer af, hvor tilfældigt det hele er. Om vi bliver syge, om vi bliver raske. Om lykken tilsmiler os og det går os godt eller vi rammes af ulykke og sorg. Om vi vinder i ”livets lotteri”, som vi siger.

Hvis vore gudstro skal puttes ned i den dam, så er vi fortabte. For så har vi en Gud, der sidder og spiller om vores skæbne og leger grusomt med vores liv og lykke.

Jesus spørger den lamme mand: vil du være rask! DET undrer man sig over. Hvad ligger der i det spørgsmål? Er det også en ubarmhjertig leg? Selvfølgelig vil manden være rask.

Men når vi tænker efter, så er der faktisk nogle mennesker, man godt kunne have lyst til at stille det spørgsmål. Mennesker, der er vokset sammen med deres nederlag og modgang, og som kun fokuserer på alt det, de ikke kan - så man har lyst til at ruske lidt liv i dem og råbe: *se, hvad du også kan! Se hvad der også er omkring dig!*

Man kan jo godt gemme sig i sin skrøbelighed og blive helt opslugt af alt det, der begrænser os - og man kan blive så vant til at være den, som ingen kan forlange noget af - så man kan blive helt bange for at blive rask! For hvad så? Så skal man jo pludselig til leve på lige vilkår med alle andre - og det kan godt være skræmmende.

Vil du være rask? Det kan måske være et meget relevant spørgsmål. Også til alle os raske og rørige, der måske går og gemmer på vores egne små sårbarheder - som vi ikke lige så let kan give slip på. Men måske ville det mest næstekærlige være, om noget sagde direkte til os: Slip det nu!

Det er en gammel sandhed, at hvis andre skal have en mulighed for at hjælpe os og rejse os op at det, vi nu er faldet i - så må vi ville det selv. Vi må række ud efter hjælpen og tage imod den. Vi må åbne os for at høre den ubehagelige sandhed, at nu kan vi godt slippe offerrollen.

Samtidig ved vi jo godt, at man ikke kan bede en lam mand om at tage sig sammen. Og ham her har endda ligget i sin sygeseng i 38 år.

Vi synes nok, det mest næstekærlige ville være at hjælpe den lamme mand ned til

dammen, så han for en gang skyld kunne vinde kapløbet ned til helbredelsens vand. Når jeg ser scenen for mig, så viser Jesus en næsten *demonstrativ ligegyldighed med hele det her cirkus* omkring de syges ydmygende og håbløse kapløb ned til Betesda Dam. Han anerkender ikke det grusomme *game*. Fortællingen her løser ikke sygdommens gåde og vi får ikke noget svar på, hvorfor nogen mennesker skal ligge lammet til en sygeseng, mens andre springer raske omkring.

Men - og det er vigtigt: *vi får heller ikke bekræftet troen på en Gud, der har noget som helst at gøre med troen på en legesyng engel, der til tider farer ned i vandet og tænder et kortvarigt håb hos de stakkels mennesker, der ligger omkring.*

For Jesus er ligeglad med magien omkring noget vand i bevægelse - han gør noget andet: Han *bringer bevægelsen hen til den lamme mand.*

Vil du være rask? Det hører jeg som at Jesus siger: *Nu er jeg her. Nu er du ikke alene mere. Nu er vi to. Og du skal rejse dig.*

Han bryder myndigt ind i den lamme mands ubevægelighed. Og det er Guds ord: *Husk, at der er bevægelse i dit liv, uanset hvad du er bundet af eller bundet til.* Bevægelsen ligger i troen på, at ikke alt er tabt, selv der hvor det hele ser fortabt ud - den kraft og ånd, der bevæger verden og ånder gennem alt levende, er også virksomt til stede i al vores afmagt - og kan komme i skikkelse af et kærligt medmenneske, der stiller sig ved vores side.

I stedet for at sidde og vente på, at der skal komme forstyrrelse i det magiske vand – kommer Jesus og forstyrrer den lamme mand i den opfattelse af sit liv og sine muligheder, som han har haget sig fast i. Der sker noget i mødet mellem de to – på en måde tager Jesus håbet fra den syge. Men giver ham troen.

Som der stod på en plakat i lægens venteværelse: Opgiv håbet og få det bedre! En mærkelig ting at læse hos lægen. Men sandt nok. Vi kan så let komme til at stirre i den forkerte retning – som når man sidder og stirrer på et mirakel. Og mange mennesker fyrer Gud undervejs – for miraklet sker ikke. Og hvad kan man så bruge Gud til?

Hjælpen kommer jo ikke, folk dør, også alt for tidligt. Farlige virusser og krige, der ikke er til at stoppe, sult og elendighed - verden er uretfærdig og Gud giver os ikke det, vi vil have.

På mange måder ligner vi alle manden, der ligger lammet i sit håbløse håb og venter forgæves år efter år – og forestiller os noget om Gud, der kun kan skuffe os.

Måske oplever vi for få mirakler, fordi vi på forhånd har bestemt, hvad der er det sande mirakel?

Budskabet til os i dag er måske, at vi skal give slip på alle de skabeloner for et godt liv, som vi måler og dømmes alt ud fra, også vores eget liv. Måske skal vi vove at tro på, at livet også er det, hvor vi er svage og hvor vores egen kraft og styrke ikke slår til.

Et godt eksempel er den magtesløshed, nybagte forældre ofte føler – man går og ven-

ter og venter og gør sig mange forestillinger om det ufødte barn. Der bygges rede og indrettes børneværelse og forventningens glæde vokser i takt med at maven vokser.

Det er vidunderligt, men rigtig mange vil også sige, at meget af det, man gik og drømte om, slet ikke blev som man havde håbet på. Det blev meget mere krævende og hårdt på en måde, man slet ikke var forberedt på – og så alligevel smukt og fantastisk, for underet og miraklet er sket. Kærligheden er overvældende, og den flytter fuldstændig fokus væk fra alt det, vi egentlig havde drømt om – men som blev helt anderledes. Det opleves som at blive kaldt på og kaldt ud af afmagten, ind i et liv, der giver dyb mening – selvom det ikke svarede til håbet og forventningerne.

Måske ligger troens *virkelige styrke i at man kan være i sin afmagt*: at man kan hengive sig til større kræfter og lade sig gribe, når man falder. Og så opleve, at man rejses – fordi der *også i det afmægtige liv er et kald til at leve*.

Der kan komme meget liv ud af at gøre ingenting, at lade sig falde, og gribe – og løfte ind i et liv, der ikke blev som vi havde håbet på, men blev noget andet.

Uanset hvad der lammer os: tabet af et elsket menneske, sygdom, skilsmisse, fortrydelser man ikke kan ændre noget ved, bekymringer, at blive gammel og mere og mere svag – måske handler det om at *slippe håbet om, at det hele skal blive godt igen ved et trylleslag*.

Lad os holde fast i troen på, at vi lever i en verden, der hele tiden er ved at blive til - og

at vi har fået et liv, der hele tiden er i bevægelse, fordi vi lever i Gud.

Hvad er det for en Gud? Det er en Gud, vi kender i ordene: *Rejs dig, tag din seng og gå*. Det er opstandelsesord – rejs dig og gå. Og tag din bære under armen. Vi slipper ikke for at slæbe rundt på en masse liv, vi måske ikke har ønsket. Men at være rask er at kunne bevæge sig trods alt det, der prøver at holde os tilbage.

Så vil du være rask, så hør – hør når Guds ord insisterer på dig og siger: *Herren velsigne dig og bevare dig*. Eller siger: *Fred være med jer*. Det er stærke ord, der vil nå os og som lyder igen og igen, også selvom vi ikke hører efter.

Men vil du være rask, så hør. Amen

Eva Holmegaard Larsen

Nødebo Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 815: Hør morgens sang

Nr. 410: Som tørstige hjort

Nr.157: Betesda søjlernes buegang

Nr. 850: Gud du kender alle mine veje v.4-5

Nr. 227: Som den gyldne sol frembryder v.7-9

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk